

ضمیمه هفتگی روزنامه همشهری
صاحب امتیاز: مؤسسه همشهری
مدیر مسئول: محسن مهدیان
سردبیر: دانیال معمار
معاون ضمائم: پروانه بهرام‌نژاد
دبیر ویژه: زکریه سعیدی
تحریریه: فرزین شیرزادی، سرور جتایی، سمیرا باباجانیور
ثریا روزبهانی، حسن حسن‌زاده، شهره کیانوش‌راد،
حمید رضار سولی، بهاره خسروی، فاطمه لیاف،
صفورا صادقی و مقدا مهربانی

واحد فنی:

مدیر فنی: حامد یزدانی، مدیر هنری: مهدی سلامی
طراح گرافیک و صفحه آرایی: حمید یزدانی، سعید غفوری و امید روشنگر
عکس: گروه عکس همشهری، ویرایش عکس: کامبیز نویدی
ویرایش متن: سمانه مومن، هاله جوانفر، اعظم آجور بندیان

صندوق پستی:
۱۹۳۹۵۵۴۴۶
تلفن: ۲۳۰۲۳۴۶۴
نمابر: ۲۲۰۴۶۰۶۷

چاپ: همشهری
توزیع و اشتراک:
موسسه نشر گستر امروز نوین
پدیرش آگهی: ۸۴۳۲۱۰۰۰

بهترین قصه‌های تاریخی تهران
جایزه می‌گیرند

صفحات «روایت تهران» که پیش‌روی شماسمت، به انعکاس روایت‌های خواندنی تاریخ تهران قدیم و سرگذشت شخصیت‌ها و نامداران، خیابان‌ها و گذرگاه‌ها و واقعه‌های تأثیرگذار و تاریخ شفاهی طهران تعلق دارد با عکس‌های یادماند خاخرات تهران دیرروز و قصه‌ها و ماجراهای
پس پشت این عکس‌ها شما هم می‌توانید در انتشار این صفحه که متعلق به خود شما و شهر شماسمت ما راه‌های کنید. «همشهری» بهترین عکس‌ها و قصه‌هایی را که برای ما از سال می‌کنید با نام خودتان منتشر و به شما «همشهریان همراه» هدیه‌ای تقدیم می‌کند.
نشانی و شماره تماس ما: ۲۲۰۴۶۰۶۷، ۲۲۲۴۵۵-۰۴۴، mahaleh@hamshahri.org

وقتی ۱۰۰ کوهنورد پای شروین ایستادند

نام:
جان پناه
شروین
موقعیت:
دامنه توچال
در ارتفاع ۲۴۵۰
متری

تهران در این مسیر
ایستادند و سطل‌های آب
را دست‌به‌دست کردند تا آب
کافی برای ساخت جان پناه فراهم
شود. «بعد از استقبال مردم از ساخت این جان پناه
قرار شد تا جان پناه شروین بزرگ‌تر و در ۲ طبقه
ساخته شود. اعضای کوهنوردی گروه کاوه به همراه
دیگر داوطلبان مدیریت کار را به‌دست گرفتند.
بخش عمده‌ای از کار در پاییز ۱۳۵۱ انجام شد و در
بهار ۱۳۵۲ بخش نهایی به پایان رسید. شهید ناصر
گارسچی از کوهنوردان سندیکای فلزکاری نیز با این
گروه همکاری می‌کرد. بنای اصلی جان پناه شروین
نیز استاد تقی از اهالی روستای پس‌قلعه بود. سال
۱۳۵۲ جان پناه تکمیل شد و با حضور خانواده شروین
جزایری، دانشجویان دانشگاه تهران، کوهنوردان و
مردم علاقه‌مند به طبیعت با پرده‌برداری از لوح یادبود
افتتاح شد.
بر لوح نصب‌شده در ورودی این جان پناه نوشته شده
است: «این پناهگاه به پاس بزرگداشت آن آرزومندانی
که همچون شروین خواهان آن بودند به همت و
خودباری یاران کوهنورد ساخته و به نام او نامگذاری
شد. شروین جزایری عضو گروه کاوه بود که در حادثه
سقوط از دیواره در گذشت.» با گذشت ۵۲ سال از
آن حادثه، جان پناه شروین با ظرفیت حدود ۳۰ نفر
میزبان کوهنوردان در بند یخچال است.

مسیر شرق صعود توچال سال‌هاست
مأمین امن و جان پناهی برای کوهنوردان است؛
مأمینی به نام دانشجوی مرحوم شروین جزایری که از
کوهنوردان دانشگاه تهران بود.
جان پناه شروین در ست زیر دیواری به نام دیواره
بند یخچال در سمت شرق مسیر صعود قله توچال
قرار دارد. این دیواره به نام دیواره شروین در میان
کوهنوردان شهره است. دهم شهریور ۱۳۵۱
۳ کوهنورد راهی توچال می‌شوند. این ۳ نفر
دانشجویان دانشگاه تهران بودند که علاقه زیادی به
کوهنوردی داشتند.
بهمن حاج‌هاشمی از پیشکسوتان کوهنوردی تهران
می‌گوید: «این ۳ کوهنورد هنگام سنگ‌نوردی
روی دیواره بند یخچال، دچار حادثه می‌شوند و
سقوط می‌کنند. در این حادثه شروین جزایری جان
خود را از دست می‌دهد و همراهان او جواد تاجدار
و حسین حاج‌مُسنی مجروح می‌شوند. بعد از این
واقعه دوستانش همراه خانواده مرحوم شروین جزایری
تصمیم می‌گیرند به یاد او جان پناهی برای کوهنوردان
در همان محل حادثه بسازند. برای ساخت جان پناه به
آب احتیاج داشتند. از دیواره تارودی که از دره شیرپلا
پایین می‌آمد حدود ۲۰۰ متر اختلاف ارتفاع بود. حدود
۱۰۰ نفر از مردم، کوهنوردان و دانشجویان دانشگاه

یادگار کارگران فلزکار

نام:
جان پناه
کارگر
موقعیت:
آبشار دوقلو
سنگ سیاه
به سمت قله توچال

است. این کلبه سنگی با وسعت ۱۰ متر مربع یادمان
کارگرانی است که ۵۰ سال پیش پناهگاهی را برای
نجات جان کوهنوردان از بوران و کولاک در مسیر قله
توچال ساختند. کلبه سنگی کارگر تا سال‌ها عنوان
مرتفع‌ترین جان پناه البرز را نیز به‌خود اختصاص داده
بود. «کارگران فلزکار که به کوهنوردی علاقه زیادی
داشتند داوطلبانه در حالی که هنوز خبری از تله‌کابین
توچال نبود، مصالح را برای ساخت جان پناه بالا بردند.
جان پناه کارگر در زمینی ساخته شد که جزو
مراعات اهالی روستای لشکرک بود. اهالی روستا
نیز در این عمل خیر سهیم شدند و زمین را
در اختیار کارگران برای ساخت کلبه سنگی
قرار دادند.
کوهنوردان به این کلبه سنگی لقب خانه
دوم عاشقان طبیعت داده‌اند. جان پناهی
که سال‌ها میزبان کوهنوردان ایرانی
و خارجی بوده و هست و از جاذبه‌های
گردشگری شهر تهران محسوب می‌شود.
جان پناه کارگر در نزدیکی جان پناه
اردلان قرار دارد و از این نظر یکی از
امن‌ترین جان پناه‌های البرز است.
شهید ناصر گارسچی، محمد ولایتی،
محسن عبدلی و تعدادی دیگر از کارگران فلزکار
این کلبه سنگی را بر فراز کوه ساختند. از میان این
جمع ناصر گارسچی که بسیار به کوهنوردی علاقه
داشت در جریان مبارزات انقلابی سال ۱۳۵۷ در
تظاهرات مردمی به‌دست نیروهای رژیم پهلوی شهید
شد. او کوهنورد قهاری بود و رتبه مربیگری اسکی
را هم به‌دست آورده بود. جان پناه کارگر جزو آثار
ملی شهر تهران است که به شماره ۳۸۰۸ در فهرست
آثار ملی ثبت شده، باین حال هیأت کوهنوردی و
صعودهای ورزشی شهرستان ری و باشگاه کوهنوردی
راگبارای تعمیرات این کلبه سنگی از اداره میراث
فرهنگی مجوز گرفته‌اند و زیر نظر این ارگان در تاریخ
۲۱ مرداد ۱۴۰۳ با تأیید فدراسیون کوهنوردی ایران
کار مرمت و تعمیرات آن را انجام دادند تا هم یاد و خاطره
سازندگانش جاودان بماند و هم به کارکرد جان پناه
یعنی حفاظت از کوهنوردان خدش‌های وارد نشود.

جان پناه کارگر یا کلبه سنگی نخستین جان پناه سنگی
است که در رشته کوه البرز بنا شد. سال ۱۳۴۴ تعدادی
از کارگران سازمان کوهنوردی سندیکای فلزکار با
روی هم چیدن سنگ‌ها یک کلبه سنگی ساختند.
کاوه کاشفی، رئیس سابق هیأت کوهنوردی استان
تهران، در این باره می‌گوید: «این جان پناه با سنگ و
اندکی ملات ساخته شده و از این نظر بسیار دیدنی

نخستین جان پناه کشور

جان پناه اسپید کمر به‌عنوان نخستین جان پناه کشور سال ۱۳۲۶ در
ارتفاع ۳ هزار متری دامنه جنوبی کوه توچال ساخته شد. کاوه کاشفی،
رئیس سابق هیأت کوهنوردی استان تهران در این باره می‌گوید: «این
جان پناه از نخستین جان پناه‌های تهران است که تماماً به پشتوانه
کمک‌های مردمی و مشارکت کوهنوردان ساخته شد. مردم محلی و
کوهنوردان با استفاده از مصالح بومی و محلی همچون سنگ و ماسه، این
جان پناه را ساختند و آهک و گچ را نیز با قاطر از تهران می‌آوردند. نکته
جالب هم این است که کوهنوردانی که در ساختش نقش داشتند از هزینه
شخصی خود استفاده کرده و توانست‌اند یک کار عام‌المنفعه را از خود به
یادگار بگذارند. محمد کاظم گیلاتیسور، از چهره‌های معروف کوهنوردی
و مؤلف نخستین کتاب کوهنوردی ایران، جلیل کتبی‌های از مروجان معروف
کوهنوردی و بنیانگذار دیوارنوردی کشور، امیل مارکاریان و گغام میناسیان از
نخستین کوهنوردان فنی و حسین گل‌گلاب شاعر معروف ای ایران در کنار
دیگر کوهنوردان، این جان پناه را ساختند.»
در گذشته صعود به قله توچال تنها از مسیر جان پناه اسپید کمر انجام می‌شد.

نام:
اسپید کمر
یا ایس کمر
موقعیت:
دامنه جنوبی
توچال در شمال
تهران

شیرپلا ساخته شد و کوهنوردان برای فتح قله تغییر مسیر دادند اسپید کمر
کمتر مورد استفاده قرار گرفت. این جان پناه سال ۱۳۷۵ و سال ۱۳۸۴ مرمت
شد. باین حال کوهنوردان هر سال برای نظافت و تعمیر آن همراه می‌شوند.
مرور تاریخچه ساخت این جان پناه ما را به نام بزرگمردان کوهنوردی ایران
و تهران می‌رساند که دست در دست هم نخستین جان پناه کشور را از خود
به یادگار گذاشتند.

این جان پناه از ارزش تاریخی و فرهنگی خاصی برخوردار است و کوهنوردانی
که در ساخت آن نقش داشتند نخستین مروجان ساخت جان پناه به کمک
مردم و همدلی کوهنوردان بودند. کاشفی می‌گوید: «این جان پناه هر می شکل
ساخته شده و ۲ طبقه است. طبقه اول برای استراحت و غذا خوردن
کوهنوردان و طبقه دوم برای خواب آنها در نظر گرفته شد. بعد از اینکه جان پناه